

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Kerkweg 6 te Kootwijkerbroek

Rapportnummer 10-0249

www.starobv.nl

Quickscan natuurwaarden

Plangebied Kerkweg 6 te Kootwijkerbroek

Februari 2011

Rapportnummer: P10-0249

In opdracht van: De heer Verhoef
p/a VanWestreenen BV
Anthonie Fokkerstraat 1a
3772 MP Barneveld

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Onderzoek	4
2.1	Methode	4
2.2	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.3	Beschermde gebieden	6
2.4	Beschermde soorten	7
3	Effecten	10
3.1	Voorgenomen plannen	10
3.2	Effecten op beschermde gebieden	10
3.3	Effecten op beschermde soorten	10
3.4	Mitigerende en compenserende maatregelen	11
4	Conclusies	12
	Geraadpleegde bronnen	13
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het aannemersbedrijf H. Verhoef BV op locatie Kerkweg 6 te Kootwijkerbroek is voornemens het bedrijf te verplaatsen. Aan de kerkweg 6 zal alle bebouwing gesloopt worden en zullen 50 nieuwbouwwoningen gerealiseerd worden. In verband met de ruimtelijke procedures en daarvoor noodzakelijke onderzoeken dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksmethode en het plangebied. Daarnaast wordt de aanwezigheid van beschermde soorten besproken. De effecten van de geplande ingrepen op beschermde natuurwaarden en mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 3. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoek

2.1 Methode

Als eerste heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van provincie Gelderland, de websites Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Vervolgens heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 2 februari 2011 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, lichte regen en circa 0 graden Celsius.

2.2 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Kerkweg 6 te Kootwijkerbroek, gemeente Barneveld. In figuur 1 is de exacte ligging van het plangebied te zien.

Figuur 1. Ligging van het plangebied

Het plangebied bestaat grotendeels uit verharding. Verreweg het grootste deel van deze verharding bestaat uit bestrating met opslag van materiaal en grondstoffen, zoals zand. Een deel is bebouwd met kantoor. Een kleiner deel, aan de oostzijde van het plangebied, is weiland. Aan de westzijde grenst een kerk met veel groen en grote bomen aan het plangebied. Ook aan de zuidzijde is, buiten het plangebied, een perceel met veel bomen aanwezig. Er is geen oppervlaktewater aanwezig in het plangebied. Een en ander is zichtbaar in de onderstaande foto-impressie

Foto 1. Plangebied

Foto 2. Kantoor

Foto 3. Opslag

Foto 4. Plangebied

2.3 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I en de provincie Gelderland blijkt dat het plangebied zich niet in Natura 2000-gebieden, Wetlands of Beschermd- of Staatsnatuurmonumenten bevindt. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (de Veluwe), ligt ongeveer 2,5 kilometer oostelijk.

Gebieden (P)EHS

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van EL&I, maakt het plangebied geen deel uit van EHS-gebied. Dit blijkt ook uit de provinciale uitwerking van de EHS (figuur 2). De dichtstbijzijnde EHS ligt eveneens 2,5 kilometer oostelijk en betreft ook de Veluwe.

Figuur 2. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. de EHS (groen gearceerd). Dit is tevens Natura 2000-gebied.

2.4 Beschermde soorten

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens die afkomstig zijn uit verschillende verspreidingsatlassen. Onder andere gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vlinders en libellen zijn uit dergelijke atlassen afkomstig. Daarnaast is gebruikgemaakt van gegevens van de provincie Gelderland en van de websites Waarneming.nl en Telmee.nl.

Naast de gegevens uit de literatuur worden hieronder de resultaten van het veldonderzoek per soortgroep besproken.

Flora

Het grootste gedeelte van het plangebied betreft een verhard terrein. Hier is nauwelijks vegetatie aanwezig. Daarnaast is in het gebied een weiland aanwezig met Engels raaigras. Het ontbreekt in het plangebied aan geschikte biotopen voor bijzondere of beschermde vaatplanten, deze worden daarom ook niet verwacht.

Conclusie: in het plangebied worden geen beschermde of bijzondere planten verwacht.

Vlinders en libellen

Uit De atlas de dagvlinders van Nederland (2006) blijkt dat het heideblauwtje (FFlijst 3) in de buurt van het plangebied voorkomt. Het heideblauwtje is een soort die leeft in zowel droge als natte heidevelden. De waardmier, waarvan de voortplanting afhankelijk is, leeft ook in deze gebieden. Uit het veldbezoek blijkt, dat er in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van deze beschermde dagvlindersoort. Beschermde dagvlinders vinden het voortplantingsbiotoop op specifieke waard- en nectarplanten, die in het plangebied niet worden verwacht.

De atlas van de Nederlandse libellen (2002) maakt geen melding van beschermde libelsoorten in de buurt van het plangebied. Beschermde libellen zijn afhankelijk van specifieke biotopen, zoals krabbenscheervegetaties. Deze komen in het plangebied niet voor, beschermde libellen worden in het gebied daarom ook niet verwacht. Het is wel mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde, soorten dagvlinders en libellen in het plangebied voorkomen.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Beschermde soorten mieren en kevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen of wateren met spaarzame vegetatie, een minimale waterdiepte van 50 cm en maximaal matig voedselrijk water. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat geschikte biotopen in het plangebied niet aanwezig zijn. Het voorkomen van beschermde soorten mieren en kevers is dan ook zeer onwaarschijnlijk.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het onderzoeksgebied.

Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het onderzoeksgebied, is het gebied ongeschikt voor het voorkomen van (beschermde soorten) vissen. Er is dan ook niet nader onderzocht welke vissoorten voorkomen in de nabije omgeving.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten vissen voor in het onderzoeksgebied.

Reptielen en amfibieën

Uit de RAVON Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland (2009) blijkt dat de amfibiesoorten kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1), rugstreeppad (FFlijst 3), heikikker (FFlijst 3), bruine kikker (FFlijst 1) en het groene kikker-complex (FFlijst 1) voor. In de buurt van het plangebied komen tevens de reptielensoorten hazelworm (FFlijst 3) en levendbarende hagedis (FFlijst 3) voor. Deze reptielen leven in het nabij gelegen natuurgebied "de Veluwe". Hier komen ook de waarnemingen van de heikikker en rugstreeppad vandaan. In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor deze soorten.

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, is het ongeschikt als leefgebied voor het groene kikker-complex en de kleine watersalamander.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied matig geschikt is als landbiotoop voor bruine kikker en gewone pad. Door het ontbreken van oppervlaktewater is in het plangebied echter geen voortplantingswater aanwezig voor deze amfibiesoorten.

Conclusie: mogelijk komen gewone pad en bruine kikker (beide FFlijst 1) voor in het plangebied. Voor overige soorten amfibieën is het plangebied niet geschikt als leefgebied. Voor de levendbarende hagedis en hazelworm is in het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig.

Vogels

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal, vooral cultuurvolgende vogelsoorten, geschikt is als leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn zwarte kraai en houtduif (beide FFlijst vogels) waargenomen. Ook is op het weiland de ringmus waargenomen (FFlijst vogels en Rode Lijst). Voor weidevogels is het weiland te klein.

Tijdens het veldbezoek werd door omwonenden melding gemaakt van de bosuil in de bomen rondom de kerk. Het plangebied is in zijn geheel geschikt als foerageergebied en bebouwing en opslag van materialen kunnen als broedgelegenheid dienen voor algemene vogelsoorten.

Uit gegevens van de website Waarneming.nl blijkt dat een steenuil (jaarrond beschermde vogelsoort) op ongeveer 800 meter noordoostelijk een territorium heeft. Het plangebied wordt waarschijnlijk niet als foerageergebied gebruikt, omdat het weiland te klein is en het verharde terrein niet geschikt is.

Op 200 meter westelijk is in de winter van 2010/2011 een ransuil regelmatig waargenomen. Dit betreft echter een overwinterende vogel en zal waarschijnlijk geen nest hebben in de buurt van het plangebied, omdat de omgeving daarvoor ongeschikt is. Aanwijzingen dat andere vogels, waarvan het leefgebied jaarrond beschermd is, in het plangebied voorkomen zijn niet aangetroffen.

Conclusie: het onderzoeksgebied is geschikt als broedgelegenheid en tevens als foerageergebied voor verschillende cultuurvolgende vogelsoorten (FFlijst vogels).

Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis (alle FFlijst 3) voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Voor vleermuizen is het gehele onderzoeksgebied geschikt als foerageergebied. Het kantoor is mogelijk geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Dit betreft de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. In de winterperiode kan ook de ruige dwergvleermuis van het gebouw gebruikmaken. De watervleermuis en rosse vleermuis worden beide niet verwacht, omdat dit boombewonende soorten zijn. Holtebomen zijn niet aanwezig in het plangebied. Tevens maakt het plangebied geen deel uit van een vliegrouete.

Foto's 5 & 6. Mogelijke toegang tot de gebouwen voor vleermuizen.

Steenmarter

De steenmarter (FFlijst 2) rukt op in Nederland. De steenmarter is in de directe omgeving van het plangebied nog niet gemeld, maar wel binnen een straal van zes kilometer. In het plangebied zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen. Geschikte zolders ontbreken in het plangebied, daarom worden in het gebied geen vaste rust- of verblijfplaats van de steenmarter verwacht.

Overige zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Mogelijk benutten mol, egel, konijn, haas en diverse muizensoorten (alle FFlijst 1) het gebied, vooral het stuk weiland, als (onderdeel van hun) leefgebied.

Conclusie: het onderzoeksgebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFlijst 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Het is niet aannemelijk dat steenmarter in het plangebied een vaste rust- of verblijfplaats heeft. Voor vleermuizen (FFlijst 3) is het plangebied geschikt als foerageergebied. Mogelijk zijn in het kantoorgebouw vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

3 Effecten

3.1 Voorgenomen plannen

Alle gebouwen in het plangebied wordt gesloopt en het terrein wordt ontdaan van verharding. Vervolgens zullen 50 nieuwe woonhuizen gebouwd worden. Gedetailleerde inrichtingschetsen van het plangebied zijn niet bekend bij Staro Natuur en Buitengebied.

3.2 Effecten op beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet in de buurt van een Natura 2000-gebied, Wetland of Beschermde- of Staatsnatuurmonument. Het plangebied ligt niet in de buurt van de EHS. Herinrichting van het plangebied zal geen effect hebben op beschermde gebieden.

3.3 Effecten op beschermde soorten

Op basis van hetgeen beschreven in hoofdstuk 2 kan worden geconcludeerd dat (delen van) het plangebied mogelijk behoren tot het leefgebied van beschermde amfibieën, vogels en zoogdieren. In het onderstaande wordt beschreven welke effecten optreden.

Amfibieën

Mogelijk wordt het plangebied door gewone pad en bruine kikker (beide FFlijst 1) benut als landbiotoop. Door herinrichting vindt vernietiging van het leefgebied plaats. Echter door de aanleg van groen in de vorm van siertuinen op de bouwkevels ontstaat nieuw leefgebied voor amfibieën. Hierdoor wordt het plangebied waarschijnlijk geschikter voor amfibieën dan het huidige gebruik.

Vogels

Een aantal vogelsoorten (FFlijst vogels) benut de bomen en struiken in het gebied als foerageergebied en nestgelegenheid. Het weiland wordt tevens gebruikt als foerageergebied door, onder andere, de ringmus. Na herinrichting zal, door de aanleg van huizen met siertuinen, het plangebied geschikter zijn voor cultuurvolgende- en struweelvogels. Voor de ringmus zal het plangebied ongeschikter worden, omdat dit een vogel van het agrarisch gebied is.

Zoogdieren

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied. Bij herinrichting van het plangebied vindt vernietiging van dit leefgebied plaats. Na herinrichting zal het gebied echter nog steeds geschikt zijn voor kleine grondgebonden zoogdieren. Daarnaast is er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief leefgebied aanwezig voor soorten als haas en konijn.

Met betrekking tot vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat herinrichting van het plangebied een toename van verlichting betekent. Hierdoor zal het plangebied ongeschikter

worden als foerageergebied voor vleermuizen. De omgeving, vooral rond de kerk, biedt vleermuizen echter voldoende mogelijkheden tot foerageren. Het plangebied behoort niet tot essentieel foerageergebied. Dit betreft de bomen bij de kerk en het perceel ten zuiden van het plangebied.

Eventuele effecten op foerageergebied door tijdelijke verstoring tijdens bouwwerkzaamheden zijn te verwaarlozen.

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in het kantoorgebouw is niet uit te sluiten. Bij het slopen van het kantoor kunnen daarom vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen. Nader onderzoek naar vleermuizen in de daarvoor geschikte periode, mei tot en met september, is noodzakelijk om te onderzoeken of dit daadwerkelijk het geval is.

3.4 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten en daarmee strijdig is met de Flora- en faunawet, verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Door een wijziging in de wetgeving is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Schade aan deze soorten dient voorkomen te worden om strijdig handelen met de wetgeving te voorkomen.

Amfibieën

Het is niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de amfibiesoorten van FFlijst 1.

Vogels

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, verstorende werkzaamheden, zoals verwijdering van bomen, struiken en het bouwrijp maken van gronden, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels.

Zoogdieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1. Wat betreft vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat het functioneren van het gebied als foerageergebied wordt geschaad. Echter, omdat het geen essentieel foerageergebied betreft, is het niet nodig te mitigeren of compenseren. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn mogelijk aanwezig in het kantoorgebouw. Nader onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of dit daadwerkelijk het geval is. Dit onderzoek dient plaats te vinden in de daarvoor geschikte periode, grofweg mei t/m september.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex artikel 2) opgenomen: een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

4 Conclusies

Gebieden

Het plangebied ligt niet in de buurt van een Natura 2000-gebied of de EHS. Herinrichting van het plangebied zal geen effect hebben op beschermde gebieden.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen op FFlijst 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en zijn strikt beschermd. Mogelijk zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in het te slopen kantoorgebouw. Nader onderzoek, in de hiervoor geschikte periode, dient uit te wijzen of dit ook daadwerkelijk het geval is.

Soorten van FFlijst vogels

De voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst vogels. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze, zoals is beschreven in paragraaf 3.4, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- **nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk is;**
- **de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 3.4, in acht genomen dienen te worden;**
- **de werkzaamheden voor de overige soortgroepen in het plangebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben;**
- **altijd rekening dient te worden gehouden met de zorgplicht.**

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Den Haag 26 augustus 2009.

Internet

- www.gelderland.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (Bron: voormalig Ministerie van LNV)

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

Door een recente wijziging in de wetgeving (augustus 2009) is het voor soorten van de Habitatrictlijn (b.v. vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van belang "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (Bron: voormalig Ministerie van LNV)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrictlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te

maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: voormalig Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen etc. maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.